

København, den 21. december 2018

NYT FRA GENERALSEKRETÆREN

Send venligst videre til foreningens bestyrelsesmedlemmer

Til Grænseforeningens lokalforeningsformænd

Kære alle.

Blot en lille opdatering med nogle gode nyheder her inden juleferien.

Der er kommet svar fra Kulturministeriet og Folketingets pulje til markering af Genforeningsjubilæet 2020. Grænseforeningen kan være godt tilfreds med bevillingerne, idet ca. 20 % af den samlede bevilling er gået til Grænseforeningen eller projekter, vi har været i tæt samarbejde med. De pågældende projekter er markeret med * i nedenstående oversigt over bevillingerne.

Sydslesvigudvalget har bevilget midler til, at vi kan fastholde Jeppe Pers som projektmedarbejder i yderligere to år i forhold til vores aktiviteter i forbindelse med ferieborn, udvekslinger og efterskoleophold samt til projekt "Ung Genforening 2020", som Dansk Skoleforening i øvrigt har fået bevilget tilskud til.

Det betyder, at ideen om at alle sydslesvigske skolebørn skal til Danmark i uge 20 (11. til 15. maj) i foråret 2020, nu er blevet meget mere realistisk.

Endelig har vi nu haft to møder med ledelsen af Efterskoleforeningen og Dansk Friskoleforening, som begge har udtrykt stor interesse for et fælles og samtidigt arrangement ved flest mulige genforeningssten i hele Danmark. De mere end 500 skoler, som er spredt over hele landet og dermed også ligger placeret tæt på de mange lokale genforeningssten, giver en fremragende mulighed for at inddrage stenene – og naturligvis vores lokalforeninger i en fælles landsdækkende, lokalt forankret markering af Genforeningen.

Selve arrangementet forestiller vi os skal løbe af stablen torsdag den 14. maj 2020. Vi vil udsende flere detaljer, når de er aftalt med de to skoleforeninger og med Dansk Skoleforening, der også deltager i samarbejdet, fordi arrangementet gennemføres i den uge, hvor de sydslesvigske skolebørn forventes at være i Danmark.

Alt dette vil vi kunne orientere mere om på de kommende lokalforeningsmøder, der afholdes den 9. februar i Middelfart og den 16. februar i Jystrup.

Med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår fra alle medarbejdere på sekretariatet

Knud-Erik Therkelsen

Side 2/4

KULTURMINISTERIETS OG FOLKETINGETS PULJE TIL MARKERING AF GENFORENINGSJUBILÆET 2020

Puljen har til formål at styrke befolkningens kendskab til genforeningens betydning både aktuelt og historisk. Puljen uddeles i 2018 og 2019 og Slots- og Kulturstyrelsen varetager administrationen af puljen.

Puljens støtter formidlende og folkeoplysende aktiviteter, der medvirker til at styrke befolkningens kendskab til genforeningens betydning både aktuelt og historisk, således at genforeningsjubilæet ikke blot bliver en regional men en national begivenhed. Puljen støtter udgifter til formidlende og folkeoplysende aktiviteter, udstillinger og andre formidlingsaktiviteter med udgangspunkt i Danmarks og det dansk-tyske grænselands historie.

STØTTEDE PROJEKTER I 2018:

Teatret Møllen "Romeo og Julie", 450.000 kr.

Teatret vil gøre brug af grænseregionens unikke historie og særpræg - både kulturelt, geografisk og menneskeligt når Shakespeares klassiker Romeo og Julie genfortolkes. Hjørnestenen i forestillingen er sproget, nærmere bestemt at Romeo og hans familie taler dansk, og at Julie og hendes familie taler tysk. Teatret ønsker at spille i både Danmark og Tyskland.

Den Gamle By Danmarks Købstadsmuseum "Grænsen er nået- afstemning i grænselandet", 400.000 kr.

Den Gamle By markerer 100-året for genforeningen med en udstilling i Dansk Plakatmuseum med tilhørende aktiviteter på hele museet. Plakatudstillingen vil tage udgangspunkt i danske og tyske valgplakater fra de to afstemningszoner, som suppleres med plakater fra andre grænsedragings-afstemninger i Europa. Udstillingen vil også indeholde en række genstande og digitale informationstavler, og benytte æstetiske og interaktive virkemidler. Til udstillingen etableres en mindre vandrepakatudstilling.

Tønder festival "Dansk/tysk workshopsfestival for unge", 140.000 kr.

Tønder Festival vil afholde en grænseoverskridende endagsfestival, som skal give særligt unge på begge sider af grænsen en unik kulturel oplevelse sammen med fokus på markeringen af genforeningsjubilæet i 2020. Endagsfestivalen afvikles på Tønder Festivals open air areal dagen før Tønder Festival åbner, og man vil blandt andet præsentere performances fra en lang række ungeprojekter inden for kunstgenrerne musik, dans, billedkunst og film.

*

Grænseforeningen Vejle Amt "Grænser og national identitet før, nu og i fremtiden", 200.000 kr.

Projektet er et bud på en moderne folkefest i Jelling arrangeret af Grænseforeningen Kreds 20 i samarbejde med Vejle kommune og en række øvrige partnere. Folkefesten bliver en nyfortolkning af de folkefester, der var populære i Jelling både før og efter 1920, hvor børn og unge er i fokus og inviteres til at give deres bud på, hvilken betydning grænser vil få for deres fremtidige identitet. Målet er en moderne folkefest, hvor en række lokale aktører går sammen om at etablere en markering, der skal give deltagerne en oplevelse og stof til at reflektere over, hvorledes grænser og identitet hænger sammen med nationalstatens udvikling, grænsedragninger og grænsekonflikter både i og udenfor grænseregionen.

Flensborg Avis "Skæbner langs grænsen", 450.000 kr.

Projektet er et flermedialt formidlings- og folkeoplysningsprojekt, der er bygget op om 12 tv-programmer, 12 versioner til web-tv, 12 podcast-versioner samt tekster og billeder til print og web. Projektets fokus er gennem skildring af 12 meget forskellige familiers skæbner at belyse, hvordan den nye grænse forandrede grænselandet for altid. Projektet sætter fokus på de mange nuancer, der fortsat er at fortælle om det dansk-tyske grænseland. I projektet indgår nutidige efterkommere og deres bedsteforældres skæbner i 1920. For disse samlede familiehistorier kan forklare, hvorfor grænselandet den dag i dag fortsat er lidt anderledes. Aabenraa, Tønder og Sønderborg er danske, men stadig også lidt tyske. Og Flensborg er den dag i dag ikke kun tysk, men fortsat også en hel del dansk.

Ars Nova Copenhagen "Romancer og Skjaldesang. En foredragskoncert", 400.000 kr.

Projektet består af foredragskoncerter fordelt over hele landet. Med udgangspunkt i 1800-tallets kunstsange for kor og i den folkelige danske sangtradition belyses de dansk-tyske relationer i et historisk perspektiv.

Side 3/4

* **Foreningen af lærere i historie og samfundsfag "Grænseland & Identitet", 200.000 kr.** Foreningen af lærere i historie og samfundsfag vil udarbejde 5 dokumentar-/undervisningsfilm med tilhørende undervisningsmateriale. Projektet har til formål at give et historisk tilbageblik og skabe referencer til i dag og danskernes syn på identitet, hvilket hver film vil belyse med undertemaer.

Randers Kunstmuseum "Herfra hvor vi står. 7 udstillinger om national identitet", 400.000 kr. Syv jyske kunstmuseer og en række danske og internationale kunstnere vil undersøge begrebet national identitet og nationalstaten i dag. Resultatet bliver syv udstillinger på tværs af en stor del af Jylland. De syv museer vil bruge billedkunsten til at skabe nye, overraskende og nuancerede perspektiver på Danmark som nation og danskhed som national identitet.

* **Grænseforeningen Ungdom "Ungdomstopmøde 2020", 72.000 kr.** Ungdomstopmødet 2020 skal skabe et forum for, at politisk engagerede unge fra grænselandet i Danmark og Tyskland kan knytte bånd, og hvor de kan diskutere det dansk-tyske samarbejdes fremtid. Ungdomstopmødet skal oplyse deltagerne om grænselandets historie siden 1920, men det skal primært give dem mulighed for at arbejde med historiens konklusioner ud fra et fremadskuende perspektiv.

* **Grænseforeningen "Sigurd fortæller om Genforeningen – 100 koncerter", 500.000 kr.** "Sigurd fortæller om Genforeningen" er en landsdækkende turné på 100 koncerter hvor Genforeningen 2020 vil blive formidlet indlevende, humoristisk og fagligt velfunderet af Sigurd Barrett.

Rigsarkivet "Genforeningen 1920-fra Rigsarkivets hylder", 263.000 kr. Genforeningen i 1920 har afsat et stort autentisk arkivmateriale i Rigsarkivet. I 100-året skal det bringes i spil over for nye og større brugergrupper. Rigsarkivet vil følge op på sin succes med digitale undervisningstilbud med originale og transskriberede kilder og fremstille en tidslinje med ca. 30 nedslag i form af dokumenter og beretninger oktober 1918-juli 1920. Dertil kommer en omfattende, permanent digital kildepakke med centrale kilder til Genforeningens historie.

Museum Sønderjylland "Genforeningsbussen 2020-et roadshow om identitet, sprog og historie", 300.000 kr. Genforeningsbussen 2020 skal på en festlig og inddragende måde skabe opmærksomhed omkring Genforeningsjubilæet. Den er et tilbud til grundskolens udskolingstrin om et modulopbygget forløb, som kan indarbejdes i undervisningen og "forløses", når bussen holder i skolegården. Genforeningsbussens tilbud er tilrettelagt således, at temaerne har fagrelevans i forhold til historie, matematik, tysk, billedkunst, samfundsfag og musik.

* **Grænseforeningen "Hjemmeside for Danmarks genforeningssten", 225.000 kr.** Spredt over hele Danmark står genforeningssten, rejst til minde om Genforeningen i 1920. Hver enkelt genforeningssten forbinder den lokale kulturarv med den nationale. Projektets mål er en ny hjemmeside, der vil fremstå moderne, være let at navigere i, samt give flere oplysninger om hver enkelt genforeningssten. Hjemmesiden designes til mobile enheder, så den kan bruges som en guide ude ved den enkelte genforeningssten og forbinder den med hele det nationale monument af samtlige genforeningssten.

Museum Sønderjylland "Dansk-tysk adskillelse og genforening i kunsten 1800-2020", 450.000 kr. Kunstmuseerne langs den dansk-tyske grænse fra Ribe i vest til Bornholm i øst, er gået sammen i fejringen af genforeningen i 2020. Museerne ønsker at se genforeningstemaet i et større kunsthistorisk perspektiv, der rækker udover 1920.

Middelfart Museum "Krigsneuroser og rentesyge- psykiske krigsinvalidere i Sønderjylland efter 1. verdenskrig", 240.000 kr. Da Sønderjylland atter blev dansk, overtog den danske stat forsorgen for de mange tusinde krigsskadede sønderjyder, der havde kæmpet i den tyske hær under 1. Verdenskrig. Blandt disse var mænd, som var for

Side 4/4

traumatiserede til at genoptage den tilværelse, de slap før krigen. Projektet sætter fokus på, hvordan livet formede sig for de psykiske krigsinvalidere efter Genforeningen og hvordan den offentlige forvaltning, læger og omgivelser så på dem og deres lidelser.

Golden Days ” Genforeningen 2020-Sønderjylland i København”, 580.000 kr.

Projektet består af et formidlingsprogram som skal gøre Genforeningen væsentlig og vedkommende for et bredt publikum i Storkøbenhavn. Blandt andet skal der opsættes messingskilte ved de 'sønderjyske' gader på urbane Vesterbro med kobling til Genforeningen, serveres sønderjysk kagebord i Absalon, etableres en sønderjysk pop up-ambassade, afholdes en minifestival og meget andet. Det hele kulminerer med folkemøde og fejring i maj 2020.

*** Ribe Stift ”Nationalstaten. Historie, værdier og udfordringer”, 250.000 kr.**

Projektet indgår som oplysningsprojekt i det folkemøde, hvormed Ribe Stift markerer Genforeningsjubilæet den 21.-24. maj 2020 under overskriften ”Grænsen. Et folkemøde i Ribe”. Projektet vil bestå af seminarer, forelæsnings, debatter, samtalesaloner, film- og litteratur, fællessang, udstillinger, ungeparlament mv. Projektets formål er at understøtte en demokratisk dannelse ved forskningsbaseret viden omsat til folkelig oplysning, at stille en platform til rådighed for samtale og refleksion over egen historie og identitet samt at åbne debatten om nationalstatens fremtid ved kritisk nuancering af fortiden og nutiden.

Den Jyske Sangskole ”Sangen Genforener 1920-2020”, 480.000 kr.

Sangens Hus vil, sammen med en række samarbejdspartnere, udfolde og formidle historien om genforeningen igennem fællessang og en række folkelige fællessangaktiviteter og lydelige produktioner, samt udforme undervisnings- og formidlingsmaterialer til blandt andet folkeskolen og ungdomsuddannelser. Målsætningen er at give både børn og voksne en oplevelse af og forståelse for den folkelige fællessang, som styrker fællesskaber og knytter mennesker sammen samt hvordan fællessangen blev en afgørende markør for det nationale ståsted ikke kun i Sønderjylland, men fik en særlig stilling i Danmarks kulturarv som helhed.